

SOSIALURIN

Blaðstjórn:

Vilhlem Johannesen,
Fyrirbils ábyrgdarstjóri,
tlf. 5 5873, Klaksvík

Prentstaður:

Prentsmiðjan á Heysbreyt
tlf. 1 1820
Tórshavn

Tað er ikki loyvt at avfotografra lýsingar og myndir úr SOSIAL-
INUM til nýtslu í øðrum bløðum uttan loyvi frá ábyrgdarblaðstj.

Fiskimarkspolitikkur

AT Ísland og Føroyar í nógv størri mun enn nakað annað land, eru knytt at havinum og serstakliga at fiskivinnuni, er royndur lutur. Men samstundis er at hava í huga, at umstøðurnar hjá íslendingum og føroyingum ikki eru tær somu, tá talan er um heimafiskiskap.

SUM vit onkuntið fyrr hava víst á, so er Ísland 102.809 kvadratkilometrar til stoddar. Eitt 50 fjórðinga fiskimark um Ísland gevur eitt veiðuokki uppá 216.000 kvadratkilometrar. Vert er eisini at geva gætur, at hóast alt hetta víða hav, so fevnir 50 fjórðinga fiskimarkid ikki allan tann íslenska landgrunnin, sum í støðum gongur út um 50 fjórðinga markid. Hetta havið er so stórt og ríkt, at tað er nógv mikið til allan tann íslenska veiðufloktan. Íslendingar koma sostatt ikki at hava fjartfiskiskap fyrri neyðuni. Við øðrum orðum, hava íslendingar alt at vinna og einki at tapa, við síni fiskimarkspolitikkur.

HJÁ okkum er støðan ódrýsi. Føroyar eru bert 1.399 kvadratkilometrar til stoddar. Eitt 24 fjórðinga fiskimark um Føroyar fevnir allan tann føroyska landgrunnin. Tað er eyðsæð, og hetta skuldi hvørt mansbarn dugað at skilt, at hesin landgrunnurin gevur ikki somu møguleikar fyrri okkum føroyingar sum tann íslendisk landgrunnurin gevur íslendingum. Her verður ikki nógv mikið til allan tann føroyska veiðufloktan og minni enn so. Tí verður neyðugt hjá føroyingum, eisini í framtíðini og uttan mun til hvussu vítt fiskimark vit seta okkum, at reka fjartfiskiskap. Hesir stórir munur ímillum íslendsku og føroysku møguleikarnar á heimasjógv, er orsøkin til, at vit føroyingar kki kunnu siga sum íslendingar, at vit onki hava at tapa, men alt at vinna við at flyta fiskimarkid út.

EITT er at flyta fiskimarkid út, eitt annað er, eftir hvørji meginreglu ein slik útflyting skal fremjast. Fyri okkum føroyingar vildi hin besta loysnin verið, at fiskimarkspolitikkurin varð framd eftir teirri meginreglu, at tórurin hjá hvørjum einstokum landi varð avgerandi fyrri tess fiskimark. Fiskimarkspolitikkurin eftir hesi meginreglu, vildi givið íslendingum og føroyingum vítt fiskimark, samstundis sum hetta vildi avmarkað útflytingina hjá øðrum londum sum m.a. okkara lang færaflokið veiður hjá. Nevnt kann, at meðan so gott sum øll framleiðsla okkara er úr fiski, og 81,9 pst. av íslendsku framleiðsluni er fiskur, so útgerð fiskurin bert 0,2 pst. av framleiðsluni hjá Bretlandi og Vest-urtýskland 1,9 pst. hjá Kanada og 10,6 pst. hjá Noreg. Skiligt er, at varð henda meginregla fylgd í fiskimarkspolitikkinum, so var talan um, at vit vunnu nógv og mistu lítið.

MEGINREGLAN í íslenska fiskimarkspolitikkinum er einvís fiskimarkspolitikkur, hetta vil siga, at hvørt land ser kann seta tað fiskimark sum landi sjálv heldur vera hóskandi. Ísland reisti fiskimarksspurningin í Norðurlandaráðnum í vár og heitti á hini norðurlöndini um at taka undir við ser í fiskimarkspolitikkinum. Øll hini norðurlöndini, við undantak av umboðsmanni tjóðveldisflokksins, søgdu seg vera ímóti einvísari fiskimarkspolitikkur og mæltu til, at fiskimarksspurningurin verður loystur við eini altjóða ráðstevnu um rættindi á havinum, og søgdu hesi somu lond seg vera fyrri, at meginreglan í fiskimarkspolitikkinum átti at verða tann, at tórurin hjá hvørjum einstokum landi skuldi verða avgerandi fyrri viddina á tess fiskimarki.

UM einvís fiskimarkspolitikkur, sum íslendingar hava lagt til brots fyrri, við dyggilgari undirtøku frá tjóðveldisflokkinum, vinnur frama og verður fylgd, so verður ikki leingi til øll lond um okkara leiðir, eftir somu meginreglu, hava flutt út á í minsta lagi 50 fjórðingar. (Sambært tíðindir krevja norskir fiskimenn fiskimarkid flutt á 50 fjórðingar og eisini sigst, at Skotland hevur í umbánda at flyta út á 50.)

TÁ meginreglan í fiskimarkspolitikkur tjóðveldisflokksins hevur gingið sína sigursgongd, tá munnu vinnu- og inntøkmøguleikar hins vinnandi folks í Føroyum verða so nógv skerðir, at allir føroyingar (kanska á fyrsta sinni) verða samdir um eitt, og tað er, at vit hava mist meira fyrri minni, tí meginreglan í fiskimarkspolitikkinum var skeiv og als ikki hóskandi føroysku umstøðunum.

Dagbókin

Sjørðarberg er heimkomin av saltfiskaveiðu. Fiskurin verður landaður á Kósini í Klaksvík, og verður síðan pakkaður til Italiu og Grikkalands. Teir meta seg at hava 650 tons.

Skálabergr, sum roynir undir Íslandi, hevur fiskað gott 200 tons.

Jákup B fór hóskvöldið í seinastu viku nýggjan ísfiskatúr.

Tað frættist frá Hans Eriki at teir hava veitt gott 100 tons.

Í samband við skeiðið í fiskaviðgerð, sum Klaksvíkar Sjómannskúli ætlar at skipa fyrri, eru Páll á Dul og John Høj farnir til Noreg at seta seg inn í hesi viðurskifti.

Fríggjadagin komandi fyllir Joen Pauli Jarnskor, í Gøtu, vanliga nevndur Palli Jarnskorð, 70 ár.

Samláði útflutningur Føroya teir fyrstu sjei mánaðirnar, jan.-juli í ár var tilsamans 173 milj. kr. móti 146,6 milj. kr. sama tíðarskeiði í fjór.

Tað er ein vøkstur upp á 18 pst.

Í juli mánaða í ár varð útflutt fyrri umleið 18 milj. kr. móti 20 milj. kr. í juli mánaða í fjór.

Sum ráðgevari hjá Føroya fídnarfelag, er Tórmóður Dahl settur. Skrivstova hansara er á Skansavegnum, og verður fyrsta arbeiði ráðgevarans at skrasetta allan framleiðsluina landsins.

REIÐARAVIRKI
HEILSOLA
Kolonial & útgerð

HERMETIKK
TIMBURHANDIL
KLÆDNABØÐ
SLEIPSTØÐ
SHELL-AVGREIÐSLA

DEILDIR:

SKÁLA SKIPASMIÐJA &
HANDILSVIRKI, SKÁLA
Skipasmíð . Turkivirki . Handil

HANDELSHUSET
PESCADERO A-S
Strandgade 27A . København K
Tlf. ASTA 1830 . Telex 5290

Pf. J. F. KJØLBRO

Klaksvík . Føroyar
Telefon 5489 . Telex 20
Telegramadr.: Kjølbros Klaksvík

Egyptiski forsetin Anwar Sadat og rikisleiðarin í Libya, Gadaffi, oberstur, skulu hava tingingar um ymisk viðurskifti, landanna ímillum. M. a. skulu teir tingast um viðurskifti í Miðeystri og um ætlanina hjá londunum báðum um at leggja tey saman í eitt ríki.

Framhald frá 1. síðu. (1)

ur broytt. Hann segði víðari, at nógv fólk stóðu fyrri ognartøkum fyrri at býarútviklingurin ikki skal tarna.

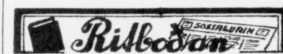
Petur í Gong held síðani eina langa valrøðu. Hann held, at tað var gott gjørt, at býráðið skuldi taka ognirnar t. v. s. traðir og snoklar frá fólki. Hann var uppvaksin á eini trø, har ið tey høvdu bæði eplir, dunur og egg — so hetta var eitt gott minni, og tað var nógv fyrri at hetta skuldi oyðileggjast.

Hann held, at samanbindingin ímillum báðar býarpartarnar kundu ganga ígjøgnum eina tunnelli frá Vágbotni og til Sjóvinnubankan — so kundi býráðið givið kapitalismum

handlar, sum hesir so skuldu gjalda aftur um 50 ár.

Ja, ja, Petur, privatar interessur. Sjalvandi skal tú hava allar traðirnar til meiri byggi-spekulation (80 kr. pr. m² sigst) eftir higartil hvat ið frætt er). Petur segði, at hann vil at kommunan, arbeiðarin og fiskimaðurin og allir stettir í Havnini skulu gjalda forrætningsmonnum handlar í eini ovurdýrari tunnelli — kapitalistarnir skulu gjalda borgarunum í Havi, tað aftur yvir 50 ár. Hvor borgari vil ganga undir hetta? Val verður í ur heyst og Havnarnir skulu sjálfir avgera hvønn teir vilja hava inn í býráðið, — privata spekulation ella sannan politikk, ið vil skapa borgarunum livilig kor í Havnini.

J. F. N.

PER HANSSON:

Hvem var
Henry Rinnan?

Gyldendal Norsk Forlag,
Oslo 1972.

Alt har en årsak. Og i et menneskeliv kan meget gi positive eller negative udslag av det som er samlet opp i de mottakelige barne- og ungdomsårene. For de fleste blir det vi i dagligtale kaller en normal tilværelse. Gudskejev for det. Men for noen kan hat og bitterhet gi stygge udslag når forholdene gir dem anledning til å hevne seg slik som med Gestapo-agenten nr. 1 i Trondheim under krigen: Henry Oliver Rinnan.

Per Hansson, kjent forfatter og journalist i Dagbladet, Oslo har skrevet mange glimrende bøker fra forholdene i Norge under krigen og denne om Rinnan er like god som de øvrige. Rinnan var en spellemet og svka gutt fysisk sett på skolen, 31 år gammel da han ble henrettet 1. februar 1947 mælte han 161 cm i høyde, men hans intelligens var høy. — Han ble i sin tjeneste amoralsk og avsporet, slov for menneskelig medlidenhet og fylt av imtens grusomhet overfor alle motstandere han kom i kontakt med.

Denne mannen som levde høyt på dagdrømmer og skryt om egne bedrifter i sin ungdom, som elsket å kjøre bil fikk i den givne anledning (1941—1945) for stor makt av besettelsesmyndighetene og ble et villig redskap for onde gjerninger mot sine landsmenn. — Per Hansson har gjort en grunnlig jobb, han har kontakert alle tenkelige objekter for opplysninger om Rinnan og boken r derfor like god som de øvrige.

uvanlig velskrevet og spennende. Derfor kort og godt: Les boken! —

Fridtjof Diesen.

GUNNAR NISSEN:

Tito — proletar —
partisan — president

Aros Forlag, Århus, Danmark 1972.

Vi har skrevet om Tito og Jugoslavien for her i bladet. Men Gunnar Nissen, Soballe ved Skanderborg i Danmark er et navn man bør merke seg. Højskolelærer, 35 år, kryssset et land som så mange har tapt sitt hjerte til. Det er godt å ha slikt å arbeide for å gi det man vet og kan til andre. Han har oversatt litteratur, holdt foredrag, opptratt i tv og utvarpen og skrevet en utmerket bok om Jugoslavien før. —

Hans bok om Tito følger opp til 80 årssdagen, den bygger i mangt og meget om klassiske kilder som har vært tilgjengelig på engelsk og tysk, samt Vladimir Dedijers bok oversatt til dansk, lassevis av arkivmateriale og samtaler med mange mennesker så er de siste kapitlene best da de gir et bilde av mennesket og den stadig reisende Tito, som så plutselig er her og så der.

Boka er verdifull på mange sett, riktig en folkebok, spennende og dramatisk om en mann som hele sitt liv har vært oppe i utallige vanskelige situasjoner og tross alt fulgt av et enestående hell. Det kan være en innsigelse som ikke har med bokens kvalitet å gjøre, men prisen er i stiveste laget: Hele 84 danske kroner! — I hvertfall bør alle bibliotekene ha den i sine hyller. —

Fridtjof Diesen.

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT